

İKV BİLGİ NOTU

KÜRESEL İNSANİ YARDIM GENEL BAKIŞ 2025

Deniz Bal, İKV Uzman Yardımcısı

BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (*United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs-OCHA*) tarafından 4 Aralık 2024'te yayımlanan Küresel İnsani Yardım Genel Bakış 2025 (*Global Humanitarian Overview 2025*)¹ Raporu günümüzde devam eden ve giderek artan çatışma ortamları ve iklim değişikliği kaynaklı yaşanan krizlerden etkilenen insanlar ve onlara yardım etmeye çalışan insani yardım çalışanları hakkında genel bir bakış sunuyor. Bu rapor, küresel insani ihtiyaçların ve bunlara nasıl yanıt verileceğinin yıllık bir değerlendirmesini yapıyor. Ayrıca, insani yardım sisteminin toplu başarılarını da gözler önüne seriyor.

Tablo 1: İhtiyaç Sahibi İnsan, Hedef ve İhtiyaçlar (2025)

İhtiyaç sahibi insan sayısı	Hedeflenen insan sayısı	İhtiyaçlar (\$)
305,1 milyon	289,5 milyon	47,4 milyar

--	--	--

■ Asya ve Pasifik	■ Asya ve Pasifik	■ Asya ve Pasifik
■ Avrupa	■ Avrupa	■ Avrupa
■ Latin Amerika ve Karayipler	■ Latin Amerika ve Karayipler	■ Latin Amerika ve Karayipler
■ Orta Doğu ve Kuzey Afrika	■ Orta Doğu ve Kuzey Afrika	■ Orta Doğu ve Kuzey Afrika
■ Güney ve Doğu Afrika	■ Güney ve Doğu Afrika	■ Güney ve Doğu Afrika
■ Batı ve Merkez Afrika	■ Batı ve Merkez Afrika	■ Batı ve Merkez Afrika

Bu ihtiyaçlar insan tarafından oluşturulan iki olay sonucu ortaya çıkıyor. Bunlardan biri çatışmalar; sivil halk, uluslararası insan hakları ve insan hakları hukukunun açıkça hiçe sayıldığı, kitlesel vahşetlerin de dâhil olduğu rekor sayıda silahlı çatışmanın yükünü çekiyor. Ukrayna ve Gazze'deki çatışmalarda birçok sivil ve insani yardım çalışanları zarar gördü ve görmeye devam ediyor. Bir diğer olay ise küresel iklim acil durumu; dünya

¹ OCHA, "Global Humanitarian Overview 2025", 04.12.2024, <https://www.unocha.org/publications/report/world/global-humanitarian-overview-2025-enarfnres>

tehlikeli bir şekilde 1,5 derecelik bir ısınmaya yaklaşıyor ve iklim krizi felaketlerin sıklığını ve şiddetini artırıyor, milyonlarca insanın yaşamları ve geçim kaynakları için yıkıcı sonuçlar doğuruyor.

İnsani krizler ne kadar uzun sürerse, etkilenen insanlar için beklentiler o kadar kasvetli hâle geliyor.

Tablo 2: Krizlerin Etkileri

İnsanların yaşam beklentisi küresel ortalamanın altı yıl altında (73'e karşı 67)	Dünya genelindeki %8'lik orana kıyasla, dünyada insanların %25'inden fazlası yetersiz besleniyor	Nüfusun yalnızca yarısı (küresel ortalama olan %88'in çok altında) gelişmiş bir sanitasyona erişebiliyor
Anne ölüm oranı dünya ortalamasının neredeyse iki katı	Aşılama, dünya genelinde %84'lük bir orana sahipken, dünyada sadece %64'lük bir kesime ulaşabiliyor	İlkokulu tamamlama oranları dünya genelindeki %90'a kıyasla sadece %10

2025 yılında da insani yardım ortakları kriz içerisindeki insanlara yardımlarını geliştirmeye aşağıdakileri uygulayarak devam edecek:

- Yerel olarak yönetilen insani yardım eylemlerine saygı duymak ve onları desteklemek,
- İnsan odaklı ve hesap verebilir yanıtlar peşinde koşmak,
- Mümkün ve uygun olan her yerde nakit yardımını genişletmek.

Ancak, insani yardım kuruluşlarının 2025 yılında etkili bir şekilde hizmet sunabilmesi için iki temel değişikliğe ihtiyaç var: siviller ve onlara hizmet eden insani yardım görevlileri için erişim ve güvenlik ve tam olarak finanse edilmek.

2024 yılı boyunca yetersiz fonlama, erişim kısıtlamaları ve saldırılar, insani yardım görevlilerini operasyonları küçültmeye ve birçok yerde personel sayısını azaltmaya zorladı ve bu da trajik sonuçlara yol açtı:

- Gıda ve beslenme yardımlarındaki kesintiler milyonlarca insanı açlığa sürükledi, bazılarını da ölüm riskiyle karşı karşıya bıraktı.
- Gıda ve beslenme yardımlarındaki kesintiler evrensel insanı açlığa sürükledi, enerjiyle da ölüm riskiyle karşı karşıya kaldı.
- Su, sanitasyon ve sağlık hizmetlerindeki eksiklikler hastalık ve ölüm riskini artırdı.
- Kadınlar ve kız çocukları, temel ihtiyaçları genellikle ilk önce tehlikeye girdiği için, finansman sıkıntısının yükünü çekti.

Bunaltıcı zorluklarla karşı karşıya kalmalarına rağmen, insani yardım ortakları, toplum liderliğindeki müdahaleleri desteklemek için, yaşamı sürdüren ve hayat kurtaran

yardımları sunmaya devam etti ve ediyor. 2024 yılında yaklaşık 116 milyon kişi en az bir tür insani yardım aldı:

- Gıda Güvenliği Kümesi ortakları aracılığıyla, yaklaşık 72 milyon insana gıda güvenliği müdahaleleri ulaştırıldı; bunların arasında gıda yardımı alan 58 milyon ve tarım ve geçim desteği alan 21 milyon kişi de yer aldı.
- 29 ülkede yaklaşık 23 milyon kişi su, sanitasyon ve hijyen hizmetlerine daha iyi erişim sağladı.
- Koruma tehditlerinin önemli ölçüde arttığı bir dönemde, insani koruma hizmetleri 24 ülkede en az 16,2 milyon kişiye ulaştı.
- 26 milyondan fazla çocuk ve kadın, insani yardım ortaklarının desteğiyle birincil sağlık hizmetlerine erişti.
- Özellikle sert kış aylarında olmak üzere birçok krizde acil barınma ve yardım malzemeleri sağlandı.
- Eğitim desteği insani çabaların temel taşı olmaya devam etti.
- İnsani yardım ortakları, son derece karmaşık ve değişken acil durumlarda nakit ve çek yardımı sunarak, uyarlanabilirliğini ve etkinliğini kanıtladı.
- İnsani yardım ortakları, sınır ötesi güvenlik arayan benzeri görülmemiş sayıda insana yardım etmek için harekete geçti.